

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Den 29. august 1943 sagde den danske regering et klart nej til okkupanterne. Dyre år indledtes, men i befolkningen føltes en udbredt befrielse og de unge fandt mange måder at demonstrere på — bl. a. ved at bære huer i blå, hvidt og rødt. — „De grønne“ blev irriterede — og skred til forbud med bødetrusler.

WILLY TENGSTEDT's
BOGTRYKKERI
Skipper Clementsgade 3
AALBORG

DAGBLADET
VESTKYSTEN
— avisen med de mange gode
sider

HØJ PETERSEN &
ARNE JENSEN A/S
Bogtrykkeri
Struensegade 7—9, København N.

SPARE- OG LANEKASSEN
FOR BOGENSE OG OMEGN
Telefon (09) 81 10 38

Fa. CARL MØLLER
Friesegade 41, Nykøbing F.
Telefon (03) 85 26 11

M. NIELSEN's
TØMMERHANDEL
Stationsvej 1, Tarm

J. L. MØLLER's
MØBELFABRIK
Oddervej 202, Aarhus

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, Horsens.

Henvendelser ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bopiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Smakkegårdsvej 17, Gentofte.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV. Skolen Taga 421. Privat Taga 328.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrædermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, NV.

Afd.chef, civilingeniør Mogens Dyre,
Gilbækhus, Gildbro pr. Nordborg.

Overpostbud E. Holger Grome,
Byvej, Maglebyille, Kastrup.

Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtassevej 6, Hellerup.

Seminarirektor, cand. mag.
Paul Holt, Trøjborgvej 82, Århus.

Landsretssagfører Otto Jespersen,
Store Torv 16, Århus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorff-
lund allé 80, Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
Odense.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, Århus.

Civiloverpolitibetjent S. Julsgård Lar-
sen, Boeslundevej 1, Brh.

Arkitekt Ove Ch. Lembcke, Brødre-
gade 192, Randers.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, Nr. Søby,
Fyn.

Dr. Børge Næsted, Store Torv 16-18,
Århus C.

Kontorchef O. Olesen, Grønnegade 20,
Herning.

Tidsstudietekniker Børge Emil Peder-
sen, Emdrupvej 1252, NV.

Landsretssagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, Esbjerg.

Sognepræst Poul Riis, Slagelse.

Dommer K. Thestrup, M.F., Herning.

Bladet PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

Annoncer.

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Tagensvej 85 E, København N, TAGa 8502 (kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 55538.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Skoleinspektør Johs. Fosmark. (Medl. af Dansk Fagpresseforening), Frederiksborgvej 109, København NV. Skolen: Taga 421. Privat Taga 328.

TRYKKERI

A/S Folketidendes Bogtrykkeri,
Ringsted

Næste nummer udkommer
25. september

INDHOLD:

Skoleforedrag	123
Sporene kan ikke fjernes	127
Fangestævne 1967	129
Omkring 5. maj	1931
Henning Kornbeck	133
Egon Rasch død	135
Møde med København	137
Dagbogsblade	139

Skoleforedrag

Mange skoler åbner dørene for en modstandsmænd.

Sammenslutningen af danske Fanger fra Frihedskampen 1940—45 gennemfører i år i samarbejde med Landsforeningen Gestapofangerne foredrag på en række skoler over hele landet.

I lighed med de tidligere år ligger foredragene omkring mindedatoerne i efteråret, idet man har tilbudt skolerne tidligere modstandsfolk som foredragsholdere i dagene omkring den 29. august, da modstandsbevægelsen endeligt forårsagede et tysk krav, som den danske regering ikke kunne akceptere, den 16. september, da Frihedsrådet dannedes i en lejlighed på Nørrebrogade i København, den 19. september, da det danske politi blev overfaldet samt den 2. oktober, da

jødeforfølgelserne blev indledt i Danmark.

De skoler, der har bedt om foredragsholdere, ligger jævnt spredt over hele landet, men på grund af de urolige forhold i Mellemøsten er der sket det, at der i år er praktisk talt ligeså mange skoler, der ønsker foredrag den 2. oktober som den 29. august, som ellers har domineret som den foretrukne foredragsdag.

Anmodningerne fra skoler, der ønsker foredrag, er næppe slut endnu, og desuden vil sammenslutningen være til rådighed for skolerne gennem hele skoleåret. Pr. 15. august kan der imidlertid opstilles følgende liste over de omtrent 100 skoler, der har ønsket foredragsholdere:

Rådhuspladsen den 29. august 1943.

JØRGEN RASMUSSEN
Østrupgård
Glud pr. Horsens
Telefon 1

SÆBY BANK
Vestergade 21, Sæby
Telefon (084) 6 14 00

LAUERSEN's BOGTRYKKERI
Jernbanegade 8, Tønder

O. C. THAYSEN AKTS.
Revision
Ramsherred 40, Aabenraa

C. LUND
Kongensgade
Odense

S. B. V. VAREHUSET A/S
Ryesgade 18, Aarhus C.
Telefon 2 16 55

JOHAN & AXEL HORNBECH A/S
Frugtsaft - Marmeladefabrik
Hadsund

**HORSENS
SVANEAPOTEK**

SVANE APOTEKET
Jens Bangs Stenhus, Aalborg
Telefon 12 06 66

DEN DANSKE LANDMANDSBANK
Torvet 18, Esbjerg

SVANE APOTEKET
Østergade 18, K.
Telefon MI 66 00

SANDGARD OG SØN
Installatører
Algade 7, Ringe
Telefon (09) 62 13 76

EDV. PETERSEN
Stengade 40, Helsingør

A/S VESTFYNS ELFORSYNING
Assens

LUNGHOLM GODS
pr. Rødby
Telefon (03-907) 52

**BOTVED BOATS A/S
CORONET BOATS**
Slagelse

AARS APOTEK
Himmerlandsgade 94, Aars
Telefon (086) 2 16 11

MØLLER OG CO. A/S
Akkumulatorfabrik
Asylgade 16, Odense
Telefon (09) 12 33 43

Det nordlige Jylland

Hjørring Gymnasium, 28/8, major H. V. B. Sonneby.

Fladstrand Skole, Frederikshavn, 29/8, pastor P. Westergaard-Nielsen.

Munkebakkeskolen, Frederikshavn, 29/8, Emil Scharnweber.

Hjørring private Realskole, 2/10, kriminalassistent Harry Poulsen.

Skolegades Skole, Brønderslev, 2/10, seminarielæktor Poul Anker Jakobsen.

Poul Paghsgades Skole, Ålborg, 2/9, Karl Peter Madsen.

Kjellerupgades Skole, Ålborg, 16/9, murermester Vilhelm Jensen.

Vesterkærets Skole, Ålborg, 2/10, malermester Karl Salling Møller.

Midtjylland

Ny Munkegade Skole, Århus, 29/8, typograf C. Buur Jensen.

Århus Katedralskole, 6/9, Miss Sue Ryder.

Frydenlundskolen, Århus, 19/9, Aage Jensen.

Marselisborg Seminarium, Århus, 30/9, overlærer Erik Okkels.

Paradisgades Skole, Århus, 2/10, Frede Storgaard.

Nørre Boulevard Skole, Århus, 2/10, redaktør Georg Andresen.

Møllevangskolen, Århus, 2/10, landsretssagfører Otto Jespersen.

Holstebro Gymnasium, 29/8, overdyrlæge Hans Broe.

Mariager Skole, 29/8, vognmand Anders Venning.

Tordenskjoldsgades Skole, Horsens, 29/8, skovrider E. Løfting.

Allégades Skole, Horsens, 29/8, pastor Richardt Sørensen.

Skanderborg Kommuneskole, 29/8, Hans Nielsen.

Randers Statsskole,

Horsens Statsskole, 4/9, Miss Sue Ryder.

Hobrovejens Skole, Randers, 19/9, Børge Egelund Nielsen.

Østre Skole, Grenå, 19/9, landsretssagfører Stig Axelsen Drejer.

Struer Borger- og Realskole, 2/10, redaktør Erik Lau Jørgensen, Mors.

Herning Seminarium, H. Brønnum Jensen.

Det sydlige Jylland

Esbjerg Realskole, 29/8, C. P. Jensen, Nørre Nebel.

Augustenborg Skole, 29/8, landsretssagfører Axel Kjølbøye.

Tønder Statsgymnasium, 31/8, Klostergades Skole, Vejle, 19/9, overlærer J. C. Baungaard.

Skjoldborgvejens Skole, Fredericia, 2/10, redaktionssekretær Johs. Rasmussen.

Haderslev Realskole, 2/10, bankfuldmægtig Hans Iwersen.

Sct. Severins Skole, Haderslev, 2/10, Svend Aage Lyck.

Fyn

St. Michaels Skole, Oure, 29/8, lærer Alfred Devantier.

Kværndrup Kommune- og Realskole, 29/8, pastor Vincent Lind.

Korsløkkeskolen, Odense, 29/8, oberst K. Kjeldsen.

Assens komm. Borger- og Realskole, Kaj Wive.

Østre Skole, Svendborg, 16/9, Carl Otto Larsen, Augustenborg.

Rudkøbing Kommuneskole, 2/10, gårdejer Juul Jørgensen.

Skårup Statsseminarium, 2/10, major Svend H. Andersen, Gråsten.

Østre Skole, Odense, 2/10, lærer Preben J. Feddersen.

Sjælland

Usserød Skole, 19/9, arkitekt Asger Barfod.

Slagelse private Realskole, 19/9, skovfoged S. Dixen.

Valdemarskolen, Ringsted, 19/9, konsulent Tage Albertsen.

Duebrødre Skole, Roskilde, 2/10, branddirektør Aksel Kruse.

Skolen på Jernbanegade, Næstved, 2/10, førstelærer Johs. Høgsvig.

Frederiksborg Statsskole, 2/10, Henry Clausen.

Hillerødsholmskolen, Hillerød, kommunaldirektør Hedegård-Jensen.

Andre øer

Østre Skole, Nykøbing Falster, 29/8, overstyrmænd L. Kjøngerskov.

Rødby Byskole, 29/8, Ove Bille Hansen.

Aavangsskolen, Rønne, 29/8, boghandler Søren Andersen.

Nakskov Gymnasium, 31/8, advokat Ansgar Sørensen.

Sakskøbing Skole, 19/9, overlærer Børge Poulsen.

Stubbekøbing Kommuneskole, 2/10, sparekassefuldmægtig Knud Jørgensen.

Maribo Borgerskole, 2/10, parcellist S. Friis Madsen.

Aakirkeby Borger- og Realskole, 2/10, redaktør Børge Kure.

København

N. Zahles Seminariskole, 29/8, Axel Dilling.

Pr. Charlottes Gades Skole, 29/8, P. A. Larsen.

Johannesskolen, 28/8, landsretssagfører Per Markussen.

Maria Kirkeplads Skole, 29/8, pastor Hans Magle.

Skolen, Nyelandsvej, 29/8, major Knud Gamst-Pedersen.

Ny Østengård Skole, Valby, 29/8, Olaf Jørgensen.

Kirsebærhavens Skole, Valby, 29/8, direktør Kaj Lænkholm.

Østre Borgerdydskole, 5/9, Miss Sue Ryder.

Ryesgades Skole, 15/9, landsretssagfører R. Prytz.

Alsgades Skole, 16/9, kontorchef Gunnar Dyrberg.

Rødkilde Skole, Vanløse, 16/9, civilingeniør M. Nørgaard.

Hyltebjerg Skole, Vanløse, 19/9, overpolitibetjent Oscar Kryger.

Stevnsgades Skole, 19/9, politiassistent Johs. Lomholt.

Randersgades Skole, 19/9, kriminalassistent Roland Olsen.

Sølvgades Skole, 19/9, C. C. Hinchely.

Christianshavns Døttreskole, 19/9, fru Trine Milthers.

Kapelvejens Skole, 30/9, pastor Henrik Gamst-Pedersen.

Skolen, Godthåbsvej, 2/10, redaktør Næsh Hendriksen.

Søndermarkskolen, 2/10, Anders Paulsen.

Bispebjerg Skole, 2/10, ingeniør A. F. Nielsen.

Strandvejsskolen, 6/10, overlærer Rasmus Teglbjærg.

<p>FLEMMING JØRGENSEN Manufakturhandel Gudhjem, Bornholm Telefon (03-985) 58</p>	<p style="text-align: center;"> AARHUS VÆRKTØJSMAGASIN A/S</p> <p style="text-align: center;">AARHUS KØBENHAVN</p>	<p>BINDSLEV HANDELS- & LANDBRUGSBANK Bindslev</p>
<p>SPARE- OG LÅNEKASSEN FOR VRAA OG OMEGN Østergade 10, Vraa Telefon (089) 8 51 11</p>	<p>K. PEDERSEN Byrum, Læsø</p>	<p>SJØRRING MASKINFABRIK A/S Sjørring</p>
<p>MARSTAL TRÆLASTFORRETNING A/S</p>	<p>SKIVE KULKOMPAGNI A/S Torvegade 8, Skive</p>	<p>RANDERS BYOMNIBUSSE A/S</p>
<p>THYLANDS TEGLVÆRKERS KONTOR I/S Hurup</p>	<p>M. MIKKELSEN & SØN Malermester Museumsgade 2, Aarhus</p>	<p>MUNCH CHRISTENSEN'S BOGHANDEL Nørregade 22, Vejle, tlf. 33</p>
<p>A/S MOTOR COMPANY Kolding</p>	<p>P. HELM-PETERSEN Blomster en gros Aabrogade 8, Aarhus</p>	<p>A/S JYDSK TRÆ- OG FINERHANDEL Bissensgade 12, Aarhus C. Telefon (061) 2 02 98</p>
<p>AABYBRO UNGDOMSSKOLE Aabybro</p>	<p>GRAND AUTO-SERVICE v/ K. A. Damgård - 1473 Gulf-Service - 2380 Thisted</p>	<p>ODDER APOTEK Rosengården 14, Odder Telefon 4 00 10</p>
<p>HYGGE-BO Mellemgade 9, Faaborg</p>	<p>ALFRED NEJSUM Aut. VW-forhandler Østervraa</p>	<p>LÆRER KRISTEN MAUSTEN Lovns Skole, Hvalpsund Telefon 66</p>
<p>KAI TOFT Manufaktur Østergade 2, Struer</p>	<p>LOLLAND-FALSTERS VENTREBLAD LOLLANDS TIDENDE</p>	<p>KJERTEMINDE AVIS Vestergade 27, Kerteminde Telefon (09) 32 10 04</p>
<p>DANSK ARBEJDSMANDSFORBUND Silkeborg</p>	<p>DRENGEHJEMMET PALLISBJERG Staby, Ulfborg</p>	<p>CHR. HUUS EFTF. Købmand Axeltorv 5, Nakskov, tlf. (03-925) 5</p>
<p>N. OBEL Holmegade, Ulfborg</p>	<p>FOLKETURIST A/S REJSEBUREAU Aaboulevarde 84, København N.</p>	<p>KNUD AAGE HENRIKSEN Malermester Nørrevold 26, Nakskov, tlf. (03-925) 635</p>
<p>PLOVFABRIKKEN SKJOLD A/S Lind pr. Herning</p>	<p>CARL C. BIEHL Bogtrykkeri Slotsgade 15, Gråsten</p>	<p>BRUGSEN Nr. Alslev Telefon (03-834) 31</p>
<p>CARL CHR. NYGAARD Købmand Damkobbøl, Kegnæs</p>	<p>E. FABIENKE Købmand Vestergade 2, Maribo</p>	<p>NAKSKOV BATERISERVICE Vejlegade 26, Nakskov Telefon (03-925) 1147</p>

Københavns omegn

Ordrup Gymnasium, 29/8, direktør Vagn Jespersen.

Mosegårdsskolen, 29/8, Aage Strøm Teisen.

Munkegårdsskolen, 29/8, kontorchef Sven Hoffmann.

Rødovre Statsskole, 29/8, redaktør Bent Demer.

Herlev Skole, 29/8, Gabriel Borchhorst.

Enghavegård Skole, Søborg, 29/8, direktør Torben Grue.

Gl. Holte Skole, 29/8, kontorchef Carl Emil Hansen.

Lyngby Statsskole, 5/9, Miss Sue Ryder.

Tranegårdsskolen, 2/10, arkitekt Edwin Christiansen.

Hyldegårdsskolen, 2/10, overlæge Kay Hyllested.

Nordvangskolen, Glostrup, 2/10, Børge Emil Pedersen.

Elverhøjsskolen, Herlev, 2/10, forstander Louis Larsen.

Brønshøj Skole, 2/10, Poul Jelgren.

Ny Holte Skole, 2/10, Jens Begtrup.

Hareskov Skole, 2/10, major Knud Jansson.

Brøndby Strandsskole, 2/10, Ernst J. Jensen.

Sue Ryder-besøg

Det besøg, der tidligere har været planlagt for Sue Ryder, kz-fangernes ven og velgører, vor tids Florence Nightingale, er endelig blevet fastlagt.

Sue Ryder modtages i Esbjerg 1. september og køres derfra til København, hvor der bliver officiel modtagelse.

Sue Ryders foredrag vil blive ledsaget af film og lysbilleder, og hendes danske sekretær fungerer som tolk. Formålet med besøget er at starte en tøjindsamling til fordel for beboerne i de mange Sue Ryder-hjem rundt om i Europa. Til gennemførelse af det praktiske arrangement ved denne indsamling har en række Sct. Georgs-gilder landet over velvilligst stillet sig til rådighed.

PROGRAMMET

for Miss Sue Ryders besøg

Onsdag d. 30/8: Fru Nina Kent viser Miss Sue Ryders film på Århus Katedralsskole.

Freitag d. 1/9: Miss Sue Ryder ankommer til Esbjerg. Kl. 17 reception i Frihedsmuseet. Til receptionen indbydes alle fanger. Til dækning af arrangementet erlægges 10 kr. af hver. Miss Sue Ryder interviues i TV-Aktuelt.

Lørdag d. 2/9: Miss Sue Ryder evt. på Randers Statsskole. Kl. 16 offentligt møde i Århus, 4. Maj Kollegiets festsal.

Søndag d. 3/9: Kl. 20 offentligt møde i Alborghallens lille teater.

Mandag d. 4/9: Miss Sue Ryder modtages på Århus rådhus, og hun besøger mindesmærkerne på Vestre kirkegård og i Mindeparken. Kl. 12: Miss Sue Ryder på Horsens Statsskole. Kl. 19,30: Offentligt møde i Odense Teknikums festsal.

Tirsdag d. 5/9: Kl. 11: Miss Sue Ryder på Østre Borgerdydsskole. Kl. 13: Miss Sue Ryder på Lyngby Statsskole. Besøg i Mindelunden. Kl. 19,30: Offentligt møde på Frederiksberg rådhus.

Onsdag d. 6/9: Miss Sue Ryder på Århus Katedralsskole. Kl. 18: Afrejse fra Esbjerg.

Formålet med Miss Sue Ryders besøg er, at vi her i Danmark skulle hjælpe hende i arbejdet for de tidligere koncentrationslejr-fanger. Hun har selvfølgelig brug for økonomisk hjælp, men den hjælp, vi først og fremmest har tænkt at give hende, er indsamling af tøj til hendes mange hjem for de tidligere fanger.

Hun har brug for meget tøj, men kun godt tøj, men til gengæld tøj af alle kategorier. For at få tøjindsamlingen bedst muligt iværksat har Sammenslutningen af danske Fanger fra Frihedskampen 1940—45 henvendt sig til Sct. Georgsgilderne og Falck-Zonen, der begge beredvilligt har lovet at bistå os.

Sct. Georgsgilderne står for det praktiske arrangement vedr. tøjindsamlingen, og tøj kan i øvrigt indleveres på Falck-Zonen stationer i følgende byer: Alborg, Århus, Bag-

sværd, Bjerringbro, Esbjerg, Hadsten, Helsingør, Holstebro, Haderslev, Horsens, København, Lyngby, Odense, Randers, Svendborg, Vejle.

De nøjere adresser for indleveringsstederne vil på anden måde blive meddelt.

KZ-LEJRENES SPOR KAN IKKE FJERNES

Psykoanalytikernes kongres belyste alvorlige emner.

De spor, som et ophold i en koncentrationslejr sætter sig, kan være næsten umulige at fjerne. Både psykiske og fysiske skader kan være så alvorlige, at ingen form for behandling er effektiv.

Dette fremgik af de drøftelser, der fandt sted på den 25. internationale psykoanalytiker-kongres, der sluttede den 28. juli i Falkoner Centret i København.

Indlæg den 27. juli drejede sig om de psykologiske følger af menneskeskabte katastrofer som krige, forfølgelser og indespærring. Af de psykologer, der talte, havde de fleste haft problemerne inde på nærmeste hold. To var fra Israel. Desuden deltog en tysker, en hollænder og en amerikaner.

De menneskelige skader, et koncentrationslejrhold medfører, betragtes i mange tilfælde som uhelbredelige. Patienterne tror ikke på, at psykoanalytikeren kan hjælpe dem. Han er overbevist om, at ingen andre end den, der har prøvet rædslerne, er i stand til at forstå.

I en del tilfælde er skyldfølelsen det alvorligste problem. Mange tidligere kz-fanger ligger under for en skyldfølelse forårsaget af, at de selv overlevede pinslerne, mens så mange andre bukkede under.

Disse mennesker ønsker ikke at blive hjulpet. De vil ikke give sig selv lov til at opleve den menneskelige lykkeløse, som ofrene ikke fik lov til.

Disse synspunkter blev blandt andet fremført af psykoanalytikeren Martin Wanhg.

A/S VESTFYNS ELFORSYNING
Assens

**FARSØ OG OMEGNS
SPAREKASSE**
Farsø

DAGBLADET
Ringsted
Køge — Roskilde

NR. NISSUM SEMINARIUM
Nr. Nissum pr. Lemvig

NIELS CHRISTOPHERSEN
Kolonial
Torvet, Rødding

NYKØBING JERN & STAAL
Grønnegade 12
Nykøbing Mors

SKANDINAVISK LINIETRAFIK A/S
Tuborg Havn
Hellerup

CHR. LYNGBAK MADSEN
Murermester
Gl. Kongevej 20, Ikast

A/S JØRGENSENS BOGTRYKKERI
Slotsgade 6—8, Kolding
Telefon 2 14 88

**HILSEN TIL
KAMMERATERNES HJÆLPEFOND**
Bent Rasmussen
Samsø

HANS LARSEN
Aut. el-installatør
Lysabild
Skovby
Als

H. HJELM
Murermester
Silkeborgvej 687, Brabrand, Aarhus
Telefon 6 00 85

JENS RØHDE
Tømrermester
Chr. X's Vej 62, Viby J.

JUNGS BOGHANDEL
Adelgade 3
Skive

LUNGDARD TEGLVÆRK
Stoholm, Jylland
Telefon 0751 - 8

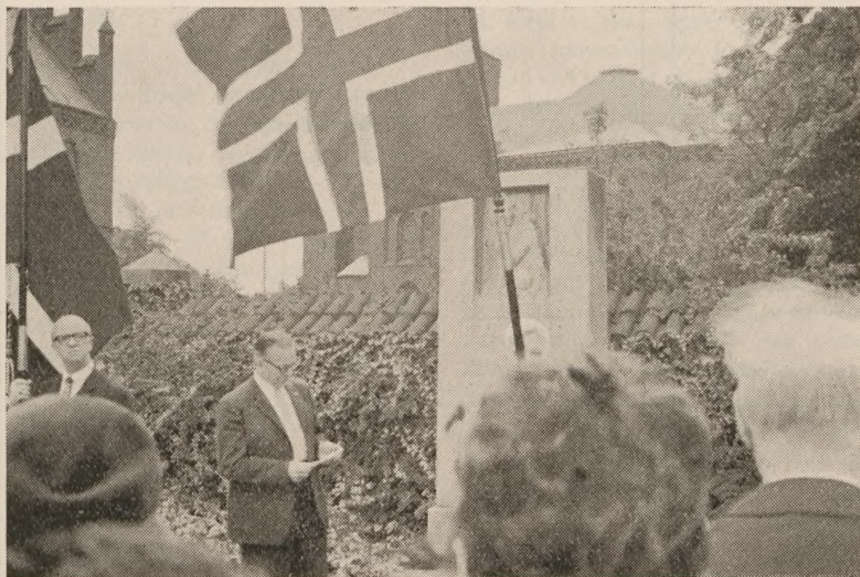
T. SØNDERGAARD LARSEN
Blikkenslagermester
Godthåbsvej 7, Ringkøbing

J. d. N.
Pedersminde pr. Fuglebjerg

BØRGE RASMUSSEN
Gartner
Skjoldelev, Lading
Telefon (061) 9 66 11 - 150

FANGESTÆVNET 1967

Godt fremmøde og god, kammeratlig stemning

Ved Stændertorvet i Roskilde talte Sigfred Jensen, Randers, på det sted, hvor Roskilde by har sat et minde over byens 12 faldne fra frihedskampen.

Helligåndskirken var igen samlingsstedet for dem, der mødte til årets fangestævne. I år arrangeret af Dachau-Klubben og det første, hvor den ny sammenslutning stod som vært.

Inden den officielle åbning hilste man på gamle venner og savnede enkelte, der plejede at være trofaste, men var gået bort i årets løb.

Erik Beermann, stævnets arrangør, åbnede stævnet ved den ukendte kz-fanges urne og sagde:

Asken af den fangekammerat, som er bisat under dette monument, er ukendt — eller er han? — Måske var han en, som vi kendte, måske var han en, som hjalp os — måske var han en, som vi hjalp. Vi ved det ikke — vi ved kun, at han var en kammerat, som kæmpede og døde for de samme idealer, som vi kæmpede for — men vi, der står her i dag, var blot heldigere, vi trak fri-nummer i skæbnelotteriet.

Men var han end ukendt for os, så ved vi med sikkerhed, at der var nogen, som kendte ham, holdt af

ham og savner ham i dag. Det er sagt så tit, men det kan ikke gentages ofte nok — vi, der kom hjem, har en pligt overfor dem, der blev derne. Og det gælder om atter og atter at advare mod, at det, der skete dengang, ikke må ske igen, at oplyse den kommende generation om fejltagelser, som vi gjorde, og håbe, at de vil lytte til os. I mindet om vore 26 millioner kammerater, der gik til grunde som ofre for en meningsløs ondskab, og med ønsket om, at kommende slægter ikke må opleve noget tilsvarende, nedlægger vi denne krans.

Ved Rorup-stenen

Efter talen gik vi til de ventende biler og kørte til Rorup-stenen, hvor Bernth Johanneson talte. Han sagde bl. a.: „Vor frihed er ikke fuldstændig, så længe der lever ufrie mennesker“.

Efter Bernth Johanneson talte forstander Niels Pedersen fra Osted Ungdomsskole; han fortalte om det indtryk, nedskydningerne af de 11

unge mennesker havde gjort på egnens befolkning. Småting var blevet fundet bagefter, blod på marken, tomme patronhylstre og ting, der havde været de nedskudtes personlige ejendele. Beboerne havde været rystede over det drama, som de efterhånden forstod var udspillet i nattens løb lige uden for deres skærmende mure.

Turen fortsatte til Slagterihøjskolen, hvor vi blev indkvarteret og straks efter fik vort første samlede måltid, og snart var følelsen af samhörighed til stede — vi var ikke mere enere, vi var en stor familie.

Stig Jensen om nedkastningerne

Lørdag eftermiddag fortalte Sjællands tidligere nedkastningschef, Stig Jensen, levende og fængslende om nedkastningerne, og kun tiden gjorde, at Stig måtte slutte, festmiddagen ventede.

Ved festmiddagen var Bernth Johanneson toastmaster, og aftenen blev dirigeret på en charmerende måde.

Viceborgmester, overbetjent Magnus Nielsen bragte Roskilde bys hilsen og afsløredes som en af Stigs medhjælpere. Advokat Jarand Aas tolkede nordmændenes glæde over at deltage i de årlige stævner og over, at man efterhånden regnede dem som hørende med i vor sammenslutning.

Oberstløjtnant Børge Jensen talte om kammeratskabet, og hvem kunne vel gøre det bedre?

Den polske fange- og modstandsbevægelse var repræsenteret ved ambassadesekretær Tandenz Wogtal, der talte om Auschwitz-mindesmærkets indvielse. Talen blev oversat til smukt dansk af en nydelig tolk fra ambassaden.

Tandenz Wogtal sagde bl. a.: „Deres aske maner os til evig protest. Til at være på vagt, til at være beredt. Vi må være rede til at slukke enhver brand, inden den breder sig til en faretruende katastrofe. Vi må hindre neo-facismen og neo-nazismen i at vokse sig stærk“.

Lejrchef Reedtz-Funder fra Røde Kors talte om freden og hæftede sig

PER UDSEN
Ingeniørfirma
Maskinfabrik
Grenaa

MARCIA A/S
Nørre Aaby

BAADH & WINTHERS EFTF. A/S
Isenkram en gros
Købmagergade 45
København K.

DÆMPA A/S
Knarreborg
pr. Odense

J. V. THOFTE
J. Fibigersgade
Hirtshals

STØT
KAMMERATERNES HJÆLPEFONDS
ARBEJDE
P. T. - Odense

her med taknemlighed ved, at netop tidligere fanger og folk fra modstandsbevægelsen efter krigen forsvarede Røde Kors, da man blev angrebet, fordi man iværksatte bespisning af børn i det krigshærgede Tyskland.

Redaktør Oluf Rikhof tog de erhvervshæmmedes idé om rekreations- og plejehjem op. Dagen efter blev der nedsat et udvalg, der nærmere skulle undersøge muligheder m. m. En kammerat, der var inviteret med som gæst, takkede på egne og de øvrige gæsters vegne for den glæde, det havde været for dem at kunne komme med. Inden Beermann kunne slutte middagen, havde der også været et par muntre indslag, såvel sangmæssige som et vrøvlecauseri af landsformanden.

Aftenen sluttede i smågrupper i pejsestuen, hvor et lotteri med mange gode gevinster blev solgt og udtrukket.

Vejret forhindrede faldskærms-spring

Søndag fik deltagerne en dejlig tur til et tidligere nedkastningssted, hvor vi så forberedelserne til modtagelsen blive gjort. Senere fandt maskinen stedet, men da skyerne var for lave, blev der ingen nedkastninger og faldskærmspring.

Vi fortsatte gennem det smukke landskab og kom til et andet nedkastningssted nær Velborup skovriddergård, hvor Magnus Nielsen fortalte om den bronzeplade, der var sat på en dengang fældet eg, og den tragiske skæbne der siden blev hans kammerater til del. Man må håbe, at egen må blive konserveret, så den kan stå som et varigt minde på stedet.

Søndag aften blev der rettet en speciel tak til Max Nielsen, Museet for Danmarks Frihedskamp, for hans aldrig svigtende hjælpsomhed.

Ved Stændertorvet

Mandag var opbrydningens dag. Ved Stændertorvet i Roskilde talte Sigfred Jensen, der sagde: „Ved vore årlige landsstævner, som jeg er sikker på vi alle i forvejen glæder os til, fordi vi skal træffe gode venner, gamle kammerater, har jeg altid følt et vist vemod, når vi som nu står ved vore faldne kammeraters mindesmærke. Det er så mærkeligt at tænke på, at vi for en kort stund bryder af fra det glade samvær med vennerne for i få minutter at ofre dem, der gav livet som indsats, en venlig tanke. Det kan dog ikke være anderledes. Vi stod i forgårs ved Rorup-stenen, som så ofte før, i dag står vi her i Roskilde ved det mindesmærke, som byen satte over sine 12 borgere til ære og ihukommelse, og vi vil i ærbødighed bøje vore hoveder og sige dem tak, og give dem vor blomsterhilsen. Jeg føler trang til at citere det lille vers, vi så ude på Slagteriskolen, og som jeg synes passer til denne lejlighed:

Tavs bukker livet under,
intet kan nå ham her,
hans gruppe blev ikke røbet,
nu slår de ham ikke mer'.
Det stormer i høstens time,
det stilner i alt, som stred,
hans venner er med i aften,
hans drømme er evigt med.

Derfra kørtes til Ryvangen, hvor Johan Egeberg og Jørgen Barfod talte.

Efter den officielle afslutning var Tuborg vært ved en forfriskning. — „Krølle“, også kaldet Beermann, kunne slappe af efter et vellykket arrangement. **Ch.**

KEGNÆS

På grund af sygdommelding er Kammeraternes Feriehjem på Kegnæs ledigt i dagene 2.—16. september.

Huset er grundmuret, og der er solidt stråtag. Der er gode opvarmingsmuligheder.

Interesserede bedes med det samme skrive til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV. Opgiv venligst også telefonnummer.

Omkring 5. maj

Vi bragte i sidste nummer brevet fra en ung mand af 1967.

Han skrev om sine tanker og følelser om 5. maj 1945.

En af vore læsere svarer ham i dette brev:

Kære Peter Rosendahl.

Det er med virkelig glæde at jeg tør svare på Deres ellers uhyre fornuftige indlæg, at dette bygger på en forkert opfattelse.

Naturligvis findes der undtagelser, men det „normale“ er rent faktisk, at gamle modstandsfolk netop ikke hader tyskere og slet ikke ønsker, at deres børn skal gøre det. Tværtimod må man ofte undre sig over alle de venskaber, der er opstået mellem tyskere og gamle „Häftlinge“.

Grunden er nok, at der som bekendt også var mange tyske fanger . . . men det forklarer ikke, at disse venskaber også omfatter almindelige tyske soldater, der nok opdagede, hvad nazismen var, men så sent, at det var håbløst, eller i hvert fald mere, end man med rimelighed kunne forlange, at de skulle gå til åben modstand.

Grunden til forståelsen mellem danske modstandsfolk og denne gruppe er nok, at begge parter har været gennem rædsler, vi andre ikke fatter. De har været så langt ude, at de måtte konstatere, hvilke afgrunde deres eget sind rummede.

En sådan erkendelse gør ikke folk til „hurtige dommere“, men lærer dem i stedet tolerance, hvilket ganske enkelt er det modsatte af nazisme.

At De har fået en anden opfattelse, kan dels skyldes uoverlagte bemærkninger om „de forbandede tyskere“ . . . der blot ikke af de implicerede opfattes anderledes end „de dumme svenskere, der tæver os i fodbold“, selv om det skal indrømmes, at det for uindviede lyder grimt.

Dels skyldes det nok, at De med Deres åbenbart følsomme sind logisk har ræsonneret, at det måtte være sådan.

ESTER HJORTH Manufaktur Fjellerup pr. Tranehuse
SIGURD NIELSEN Tømrermester Nørrebro 126, Rudkøbing
SØNDERMARK's MØBELFABRIK A/S Tarm
S. A. Søndergade, Horsens
VI MØDES HOS MAX I „SANDREVET“ Østbanegade 167, København
GRUNDFOSS Bjerringbro Pumpefabrik A/S
L. A. LARSEN & SØN Blikkenslagermestre Løngangstræde 21, København K.
DANSK HANDELSBLAD Fenrisvej 11, Aabyhøj
FREDERIKSBERG PAKKASSEFABRIK Biblioteksvej 54, Hvidovre
W. WESTER Asylgade 18, Skanderborg
ODDER VULKANISERINGSANSTALT Østergade 26, Odder
ALLINGE MESSE Kirkegade 11, Allinge

KAI SONNE El-installatør Brødregade, Gudhjem
LANGKILDE Nyborg
N. POULSEN & SØN Snedkermestre Aaglimt 7, Holstebro
SØNDERMØLLE KLÆDEFABRIK I/S C. Petersen Viborg
DANSK HYDRAULIK INDUSTRI A/S Juelsminde
VEJGAARD APOTEK Hadsundsvej 31, Aalborg Telefon (08) 12 44 13
VIDEBÆK BANK A/S Bredegade 20, Videbæk, Jylland Telefon (07) 17 31 11 - 2
TØNDER BOGTRYKKERI Telefon (047) 2 11 01
MICHELSSEN & JACOBI Nørregade 19, Haderslev
JOHS. NIELSEN's VOKSTAVLEFABRIK Tune
JENS B. ERIKSEN Emballage Erantisvej 44, Næstved
S. LØVSTAD Foto — Kino Bredgade 14, Herning

A. HONORE & SØN Isenkram Andrupsgade 2, Lemvig
AUG. JENSEN Tømrermester Nimtofte
BYENS KLICHE ANSTALT Frederikssundsvej 269 Brønshøj
D. A. G. Aalborg
GUNNAR RAUPACH Købmand Rosengade 57, Odder
BAGERMESTRENEs RUGBRØDSFABRIK Randers
HADS HERRED SPAREKASSE Odder
CHR. TOFT Thyborøn Havn
E. BECK Revision Danmarksgade 55, Frederikshavn
A. TERPLING Aabygade 9, Odder
SVEND ANDERSEN Møbler Søndergade 15, Horsens
VALD. RASMUSSEN Smedemester Tendrupvej 17, Hornslet

De er selv inde på, at det ville være forståeligt, om det nævnte had eksisterede. Når det ikke generelt er tilfældet, skyldes det, at tillod man sig selv dette had, ville netop nazisterne have vundet, for det andet, at de folk, der kæmpede i den danske (og andre) modstandsbevægelse, var af en sådan karat, at de netop ikke forfaldt til had eller bitterhed.

Dette ved man, når man gennem 21 år har været gift med en af dem.

Et helt andet kapitel er frygten for, at nazismen igen skal få magt, som den har agt, men det har absolut ikke noget med specielt tyskere at gøre.

Med virkelig venlig hilsen

Dagmar Mørk Jensen,
Sjorring.

Rorup 9. august

Onsdag den 9. august samledes et hundrede interesserede med eleverne fra Osted Efterskole ved Rorup-stenen.

Man ville hædre mindet om de 11 unge danskere, der i 1944 af besættelsesmagten blev dræbt som repræsalier.

Forstander Niels Pedersen bød velkommen. Han overbragte en hilsen fra pastor Bjerrum, tidligere Rorup, nu Dyssegårdskirken. Samtidig bød han velkommen til den nye sognepræst Jørgen Nissen, tidligere Frihavnskirken i København.

Pastor Nissen holdt årets tale og fortalte bl. a., at noget af det første, han opsøgte, da han kom til Rorup, var mindestenen. Han mindedes de 11 unge danskere og oplæste deres navne, fødested og -dato.

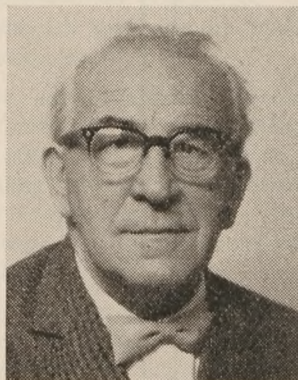
75 af gæsterne samledes derefter til et samvær i efterskolens lokaler. Man fik en hyggelig kop kaffe og sang en del sange.

Til samværet ved stenen var der i år fremstillet et sangblad. Det var mere bekvemt end sangbøger.

Den stedlige politibetjent sørgede elskværdigt for, at trafikken og parkeringen på hovedvejen afvikledes på fornøftig måde.

HENNING KORNBECK

Kammeraternes Hjælpefonds stiftelse og virksomhed

Den 7. august 1967 døde efter længere tids tiltagende svagelighed den mangeårige leder af fondens kontor, arkitekt Henning Kornbeck, Charlottentlund, 68 år gammel.

Det indledende møde til stiftelse af en hjælpefond blev afholdt i Fredericia den 7. oktober 1945, senere lod en kreds fra Fyn høre fra sig, og endelig afholdtes den 5. december 1945 møde i Hellerup Klub, hvor 13 kammerater, alle politiske fanger fra besættelsestiden, deriblandt Henning Kornbeck, vedtog stiftelsen af Kammeraternes Hjælpefond.

Fondens startkapital bestod af ca. 52.000 kr., der blev stillet til rådighed, dels ved den af Johs. Fosmark redigerede bog „Danske i tyske koncentrationslejre“, og dels fra en af Henning Kornbeck afholdt foredragsturné over samme emne, senere suppleret med midler skænket af medlemmer af fonden og indtægter fra medlemsbladet „Pigtråd“, gennem alle årene redigeret af Johs. Fosmark.

Fondens fundats blev vedtaget af den samlede bestyrelses 25 medlemmer på et møde afholdt i Admiral Gjeddes Gård den 29. august 1946, hvor medlem af forretningsudvalget Henning Kornbeck blev valgt som leder af fondens kontor, en post han tilligemed hvervet som forretningsfører for „Pigtråd“ bestred til 1. januar 1966, da han på grund af overhåndtagende svagelighed og invaliditet måtte give afkald på det arbejde,

der i så mange år havde givet hans liv indhold og som stod hans hjerte nær.

For mere end 20 år siden forlod han sin tegnestue for helt at hellige sig arbejdet for syge og invaliderede kammerater.

☆

Kornbeck var fondens idé-mand, den, der på mesterlig vis tilrettelagde vore radiofester og sammenkomster i København, tegnede vore mærkater, startede invaliderejserne og var evig og altid på post for at finde nye veje og midler til at hjælpe vore nødlidende kammerater.

Hans sidste større arbejde for fonden var tilrettelæggelsen af 2 dagesstævnet i Fredericia, hvor fonden samlede flere hundrede mennesker for at takke førerne og deres hjælpere på de hvide busser, der i april 1945 bragte de sidste danske tysklandsfanger hjem fra kz-lejrene.

Kornbeck led under at være henvist til uvirksomhed, og døden, der indtraf uden forudgående sygeleje, må være kommet til ham som en befrielse, han, der i lange år havde udfoldet bestræbelser for at glæde andre, var ikke selv nogen lykkelig mand.

Han var taknemlig for hvert et venligt ord, nærtagende når noget gik ham imod.

Han blev bisat den 11. august fra Mariebjerg kirkes krematorium i Lyngby, hvor formanden for Spastikerne, kriminalkommissær Hans Andersen, udtalte smukke mindeord ved hans bære.

Vi tilbageblevne i fonden vil ikke glemme Kornbecks fortjenester for fonden og dens formål, og udtaler et æret være hans minde.

Horsens, den 15. aug. 1967.

Kaj V. Dahl.

K. NYEMANN
Adelgade
Skive

VALDEMAR RASMUSSEN
Murermester
Sjællandsgade 109
Herning

P. KJÆRSGAARD
Søndergade
Kolding

HJALMAR JOENSEN's
LITOGRAFISKE
ETABLISSEMENT A/S
Prags Boulevard 45
København S.

DANSK JERN- &
EMAILLEINDUSTRI
Herningvej 102
Silkeborg

COQ d'OR
H. C. Andersens Boulevard 13
København K.

Henning Kornbeck

I en alder af 68 år er arkitekt Henning Kornbeck afgået ved døden. Efter familiens ønske blev han bisat i dybeste stilhed fredag d. 11. august kl. 14.

Ved båren talte formanden for „Rejsefond for voksne Spastikere“, politikommissær, cand. jur. Hans Andersen.

Hans Andersen sagde:

Jeg vil gerne sige et par ord her ved Henning Kornbecks bære som én, der har kendt Henning i en årrække, og som én, der gennem disse mange år kom til at stå ham nær som kammerat og ven.

Når vi tænker tilbage på Henning, som han var, ser vi for os et levende og fængslende menneske. Han var følsom. Hans følelser var stærke, og de kunne skifte hurtigt. Og han kunne ikke skjule dem, ønskede det næppe heller.

Impulsiv som han var, glad, festlig, begejstret, men også til tider rystet, indigneret, tindrende vred, levede han med i alt omkring sig, udkastede planer, tanker og idéer i massevis, de myldrede fra ham, altid engageret fra top til tå i det, der optog ham.

Hans kritiske sans og hans menneskekundskab var ikke særlig udviklet. Dette var på én gang en svaghed og en styrke hos ham. En svaghed, fordi det kunne tage ham lang tid at sortere de idéer, der duede, fra dem, der ikke duede. En styrke, fordi han til tider kunne tromle store vanskeligheder ned, hvis størrelse andre — med mere menneskekundskab — ville have erkendt og måske givet op overfor.

Henning blev den store initiativtager. Det var ham, der fik idéerne, begejstredes og gav sin begejstring videre til andre. Det gustne overlæg var ikke hans sag. Kom det til seje forhandlinger, snilde løsninger, lempelige gennemførelser, tålmodig venten, var Henning ikke med mere. Den slags passede slet ikke til hans temperament.

Men store var de ting, der kom

ud af hans idéer og af hans begejstring. Blandt de mest betydningsfulde, fordi de har haft betydning for flest mennesker, skal jeg nævne: Rejsefond for voksne Spastikere, Kammeraternes Hjælpesfond og ikke mindst den store sag om Tysklands-erstatningen.

Det, der skete mandag formiddag, var slutfasen på en udvikling, der har stået på i næsten 5 år. Siden Henning fik sin første hjerneblødning i efteråret 1962, er han død langsomt for øjnene af os, stykke for stykke.

Det har været knugende for os at se dig blive mere og mere lammet, Henning, og for dig selv en snigende rædsel.

Men nu, da det er slut, vil vi, der stod dig nær, sige dig tak for alt, hvad du betød for os og for mange, mange andre. Vi vil savne dig, men vi vil altid huske dig som den, du var: en ener, et usædvanligt, et festligt, et med-levende menneske.

Egon Rasch død

Egon Rasch kom til Aarhus som illegal i 1944 under et forsøg på at fylde hullerne i en organisation, som gang på gang blev revet op af en af de mest ondartede stikkere, Danmark har haft at skamme sig over.

Tyskerne ventede hver gang, til ap-

paratet var lappet sammen igen og fungerede, så skrællede de et nyt lag af.

Man kunne gå og regne ud: Næste gang bliver det din tur.

Egons tur kom i august 44. Han sad fængslet i Aarhus og blev „forhørt“ på studenterkollegiet. Vi kom til at følges til Frøslev og senere til Neuengamme den 30. november.

Egon lærte os vandresange i kreaturvognen. Han medbragte sin fløjte, som naturligvis blev taget fra ham, men som han senere fik tilbage.

I Neuengamme blev Egon udtaget til Messapp-kommandoen. Hans kvalifikation var, at han kunne skrive noder. Senere blev der brug for ham i lejrorkestret, og han blev derfor anbragt som „Stubendienst“.

Vi fulgtes atter i den hvide bus hjemad. Først til Frøslev, så mod Sverige, men da toget holdt i København, stod Rasch af. Danmark var ikke frit endnu.

Efter befrielsen havde Egon Rasch i en årrække sin gerning på „Land og Folk“, senere ved „Samvirke“.

Han døde den 15. juli, kun 50 år gammel. Atter blev vi én færre. Hvad vi har at gøre i denne verden, det haster.

Efter hjemkomsten talte Egon om, at vi var blevet hårde i lejren. Han kunne sige dette, fordi han følte denne hårdhed som noget fremmed, der var trængt ind i ham. Egon var ikke hård. Stærke ord og stolt holdning var ikke hans stil. Had var ikke hans drivkraft.

Han var et blidt menneske, men en modig mand.

L. G. Damgaard.

De erhvervshæmmede

„DET SOCIALE UDVALG“ indenfor Landsforeningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen har kontortid mandag 19—21 samt torsdag 12—14, St. Kannikestræde 10, København K., tlf. Minerva 1336.

**M. GLYTTING &
M. BLOKDAL-PETERSEN**
Banegårdsgade 1
Aarhus

O. NIELSEN & DEHN A/S
KORN
FODERSTOFFER
Havnen
Stubbekøbing

J. P. JENSEN & CO.
Kolonial en gros
Lyngvej 3, Aalborg

G. SALICATH & CO.
Strandagervej 23
Hellerup

H. NÆSTED
Dyrehavevej 4
Hillerød

J. FØGE JENSEN
Skelbækgade 2
København V.

NEDERGAARD-FOTO
Vestergade 15
Nykøbing Mors

APOTEKET
Nørrebro, Odense

MIDTJYDSK BRØDFABRIK
Silkeborgvej 2, Herning

J. L. BECK & CO.
Kul - Brændselolie
Torvet 20, Horsens

APOLLO
Maglekilde Mineralvandsfabrik

UDBYE's BOGTRYKKERI A/S
Staldgårdsgade 38, Vejle

BOGTRYKHUSET
Langelinie 68, Odense

SVEND GREGERSEN
Tømremester
Torsted, Horsens

**HOLSTEBRO
EKSPORTSLAGTERI A/S**
Holstebro

M. MACKEPRANG
Rudkøbing, Langeland

Besøg
HØRNING KRO
Telefon Hørning 1

Møde med København

En gæst fra lejrene ser på Danmark

„GLOS PRACY“ (Arbejdets stemme)
7/1 1967.

(„GLOS PRACY“s korrespondent).

Jeg var fornylig i Danmark som medlem af en ZBoWiD-delegation, der efter indbydelse fra Den danske landsorganisation af tidligere koncentrationslejr-fanger fra Neuengamme aflagde besøg i dette land.

Jeg ved egentlig ikke, hvorfor jeg pludselig følte trang til at skrive en supplerende beretning om dette besøg. Den officielle beretning er skrevet og aflagt, og så dukker der pludselig her et samvittighedsnag op over, at den officielle rapport alene på grund af sin karakter var ufuldstændig. Det var, som om den ikke fik danskernes hele hjertelighed og ligefrem usædvanlige gæstfrihed frem.

☆

Under ZBoWiD-delegationens besøg blev der i København åbnet en udstilling af kunstfotografen Adam Kaczkowski med titlen „Tragediens Port“, viet tilintetgørelseslejren i Auschwitz. Det er ikke stedet her at beskrive den kunstneriske succes, som denne udstilling og dens ophavsmand opnåede. Det er væsentligt, at ordet „Polen“ i den tid blev nævnt i flerspaltede artikler i dagspressen, i radioen og i fjernsynet med samme sympati og agtelse uanset skribenternes politiske farve.

☆

Danskerne er meget suggestive fortællere. Jeg husker en vidunderlig aften, som vores delegation tilbragte i selskab hos ægteparret Johansson. Jeg hørte den aften i kollega Theisens fortolkning en beretning om, hvordan vikingerne, da de drog omkring i Europa, skiltes ad ved Wisla-floden. En del af dem — ifølge denne beretning — blev der og bosatte sig i Lechiternes land, og resten begav sig til kysten for senere at blive berømte som erobrere af andre lande.

Den klassiske hverdagsdanser — det er fremfor alt: Cigaren, Tuborg øl (den danske pilsner) og det polske lune. Man træffer ikke dystre og humorforladte danskere. For danskerne var humor og lune under Hitler-besættelsen det samme våben, som for os.

☆

Hvad ved gennemsnitsdanskere om Polen? Over al forventning meget. Vist tilmed mere end gennemsnitspolakken ved om Danmark. Der blev stillet mig en mængde spørgsmål om Warszawa, Gdansk og Szczecin.

Man interesserede sig for vort lands genopbygning, og det ikke bare for at få stillet nysgerrigheden, men også — det havde jeg en tydelig fornemmelse af — af iver efter at forstå både vore vanskeligheder og vore succes'er. Der blev nævnt navne: Cegielski, Nowa Huta, flere gange blev Slask nævnt — her drejede det sig om kullet, som Polen er hovedleverandør af til Danmark.

☆

Der blev talt om vore sportspræstationer, der nævnedes navne, resultater, og der faldt anerkendende ord.

Jeg traf et par mennesker, der havde været på ferie i Polen. De var tilfredse med opholdet hos os. De lovede at komme igen, og de anbefalede andre sådan en rejse.

Jeg er dybt overbevist om, at mine landsmænd vil modtage dem med den gammelpolske gæstfrihed og sympati, de fortjener. Netop sympati. Måske endda mere end sympati. For en polak bliver usædvanlig hjerteligt modtaget i Danmark.

Foretrækker engelsk — men taler tysk

De samtaler, der førtes, foregik hovedsageligt på tysk. Danskeren foretrækker at tale engelsk, men han kender bedre tysk. Det var ikke så få gange, det skete, at jeg bemærkede en ændring i ansigtsudtrykket i

samme øjeblik den, jeg talte med, blev klar over, at jeg var polak. Det udtryk af oprigtig glæde, der øjeblikkelig lyste i ansigtet, ledsagedes af en undskyldning for, at man havde antaget mig for en anden. Jeg må nok hellere fortælle, hvordan jeg tilbragte en privat „polsk aften“ i København.

Det var næstsidste dag, vi var i Danmark. Mogens og Holger — mine danske venner — ønskede at fejre mit besøg i København privat. I de officielle receptioners trængsel havde vi ikke haft megen tid til at mindes gamle dage. Holger foreslog en Tuborg på en restaurant. Vi gik ind. I et sidelokale ved en pejs satte vi os med vores øl for at sludre. Et eller andet sted i et andet lokale spillede orkestret til dans. En pianist underholdt os. Vi talte tysk. Dette interesserede pianisten, og han spurgte Holger, hvem hans ledsager var. Da han havde fået at vide, at jeg var fra Polen, lyste han op i et venligt smil, afbrød den melodi han spillede, og et øjeblik efter lød de første toner fra Chopins As-dur polonaise. Da han sluttede, lød der bravo-råb. Jeg klappede med de andre og var meget glad. Pianisten rejste sig, takkede og fortalte alle, at dette nummer og også de følgende var til ære for en kær gæst fra Polen. Chopins Mazurka, derefter Paderewskis menuet, og til slut „Warszawa-koncert“ og den i Danmark populære sang „Warszawa, du min Warszawa“.

Denne spontane sympatitilkendegivelse fra en mig ubekendt pianist og et publikum, der reagerede levende på den i et nu arrangerede koncert med polsk musik, bevirkede, at jeg følte det, som om jeg var blandt nogen, der stod mig meget nær, i et fremmed land og i en fremmed by.

☆

Jeg talte med mine danske venner om forskellige ting. Vi kunne ikke under disse samtaler undgå også at komme ind på politik. Det er svært at ville generalisere på dette grundlag. Men der var én ting, jeg følte meget tydeligt, og det var, at gennemsnitsdanskere ser på Vesttysk-

VIBORG STIFTS FOLKEBLAD	LANGAA METALSTØBERI Væthvej 6, Langaa	AA. ØRUM P. Andersensvej, Holstebro
REINHOLT Brødstrup	ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN Østergade 1, Aarhus	
THYLANDS TRÆLASTHANDEL A/S Vestervig	MINI RADIO & FJERNSYN Vestergade 11, Herning	WALTRICH A/S Glostrup
HARTVIG GRAVESEN A/S Manufaktur Storegade 15, Tarm	SAGFØRER-AUKTIONERNE I AARHUS Frederiksgade 80, Aarhus	
MISSIONSHOTELLET Torvet 8, Ringkøbing	HOKI A/S Rådhusgade 2, Horsens	KNUD SMITH Købmand Holmegade 11, Ulfborg
ASK HØJSKOLE Ask pr. Malling	A. E. LAURITSEN Urmager Skolegade 3, Ans	
M. MADSEN A/S Trikotage Vestergade 7, Silkeborg	J. C. HANSEN v/ Lennart Hansen Guldsmed - Urmager Augustenborg, Als	HANS HELGE MARTINSEN Smedemester Dalby pr. Haslev
FALCK-ZONEN Kystvej 2, Aarhus	HADSTEN HØJSKOLE Hadsten	
TH. BENTSEN Strandvejen, Aarhus	RYØ A/S Ingeniørfirma Nytorv 14, Aalborg	GUNNAR MØLLER Autolakereri Helgolandsgade 14, Aarhus
N. OLSEN Malermester Banevej 38, Sorø	SMEDE- & MASKINARBEJDERNES FAGFORENING Silkeborg	ERIK VANG Vestermarksvej 7, Aalborg
LUNO MØBLER Volden 6, Aarhus	J. ANDERSKOV & A. T. THOMSEN Ingeniørfirma Herning - Esbjerg - Kolding	
JOHS. CHRISTENSEN Støbegods St. Voldgade 6, Randers	KAJ CHRISTENSEN Købmand Jernbanegade 9, Hjørring	CHR. BRINK & SØN Slagtermestre Bredgade 6, Lem st.

land med stor ulyst og megen velbegundet frygt efter den sidste krigs erfaringer. Jo mere neofascistiske elementer kommer til orde i Den tyske Forbundsrepublik, des større er foruroligelsen.

Men Polen og polakkerne nyder af mange grunde danskernes sympati. Jeg rejste fra Danmark betaget både af landet og af dets venlige, gæstfrie indbyggere.

Jerzy Stoberski.

79 procent af de unge danske »venlige« over for tyskerne

Blandt de ældre er holdningen stadig mere reserveret, men »tyskerhadet« som begreb er ved at forsvinde

Begrebet „tyskerhad“ er som eksistent begreb ved at forsvinde ud af det danske sprog, fremgår det af en undersøgelse, der er blevet foretaget af Gallup Instituttet i Danmark, og som nu offentliggøres i „Berlingske Tidende“. Dog må man skelne stærkt mellem den yngre og den ældre del af befolkningen. Blandt de yngste er indstillingen mest venlig — indtil 79 procent —, men blandt de ældre indtager man fortsat i stor udstrækning en reserveret holdning over for tyskere.

Straks efter den anden verdenskrigs afslutning var stemningen over for tyskerne (og deres danske håndlangere) af forståelige grunde stærkt præget af had. Man befandt sig, heder det, tilsyneladende på en stemningsbølge, i forhold til hvilken det efter danske forhold hårde straffelovstillæg var en næsten mådeholden reaktion.

I januar 1947 — godt halvandet år efter krigens afslutning — gennemførte Gallup Instituttet en undersøgelse til belysning af, hvorledes befolkningen på dette tidspunkt anskuede tyskerne, og man stillede alle voksne følgende spørgsmål:

„Er Deres syn på det tyske folk som helhed i dag venligt eller uvenligt?“

Dette spørgsmål har man nu, 20 år efter, gentaget, og i nedenstående tabel ses besvarelsenerne for de to undersøgelser:

	1947	1967
	%	%
Venligt	40	61

Ved ikke	7	9
Uvenligt	32	8
Lige gyldigt	21	22
I alt	100	100

Henimod to tredjedele (61 %) betragter altså tyskerne med venlige øjne, en betragtelig stigning fra de 40 % i 1947. Endnu mere markant er nedgangen i antallet med direkte uvenlige følelser fra 32 til 8 %. Imidlertid, ved et problem som det foreliggende, er det nærliggende at tænke sig, at generationsskiftet må tillægges særlig betydning, og man har derfor i nedenstående oversigt for den sidste undersøgelse fordelt svarene efter de adspurgtes alder:

Alder:	Venligt %	Uvenligt %	Lige gyldigt %	Ved ikke %	I alt %
15—17 år	79	3	8	10	100
18—24 år	74	4	18	4	100
25—30 år	69	3	21	7	100
31—40 år	67	11	18	4	100
41—50 år	59	11	21	9	100
51—60 år	58	8	23	11	100
61 år el. dero.	47	9	30	14	100

Som det fremgår af oversigten, er der en klar sammenhæng mellem de adspurgtes alder og deres syn på det tyske folk. De venlige følelser aftager således kendeligt med svarpersonens alder, og årsagen hertil kan antageligvis kun være erindringer fra besættelsestiden. Da endvidere antallet af dem, der svarer ligegyldigt, stiger

med de adspurgtes alder, vil det altså sige, at disse godt 20 % giver udtryk for en reserveret holdning over for tyskerne mere end det modsatte. Det ses endvidere, at denne reserverede holdning allerede gør sig gældende fra 18 års alderen, og da denne aldersgruppe ikke kan have oplevet besættelsestiden, må dens holdning siges at være et efterslæb fra besættelsestiden med overførsel af de negative indtryk, denne tid efterlod via de tidligere generationer, dog næppe fra skolen.

Dagbogsblade

20/4.

DER HERSKEDE RO OG ORDEN BLANDT JØDERNE I KRAKOWS GHETTO!

KIEL: Også på den tredje forhandlingsdag i det kielske nævningeting vedrørende tre tidligere SS-mænds deltagelse i masserod på jøder i Polen under krigen bestred den 61-årige Wilhelm Kunde rigtigheden af alle de sigtelser, der er blevet rejst imod ham. Den tidligere SS-„Hauptscharführer“ og kriminalsekretær fra Bremen bliver i det ca. 100 sider lange anklageskrift sigtet for godt 70 enkelte forhold, således mord i 255 tilfælde.

— Jeg sværger, at jeg aldrig har skudt på mennesker, erklærede Kunde i retten. Landsretsdirektør Kluth havde oplæst anklagepunkter, i hvilke Kunde har gennemført „enkelt drab på egen foranledning“ i tallose tilfælde. Ofrene var jødiske mænd, kvinder og børn i Krakow-distriktet.

Kunde hævdede her over for, at han aldrig havde været til stede, når SS-mænd i ghettoen skød på flygtende jøder eller på må og få ind i sammendrevne menneskemængder. Da retsformanden henviste til det store antal vidner, der hævder at have set Kunde ved sådanne lejligheder — disse vidner vil senere blive afhørt i retten —, mistede Kunde selvbekendelsen og slog i bordet. Retsformanden påtalte dette skarpt og tilføjede: „Når man hører Dem her i retten, skulle man tro, at der herskede den skønneste ro og orden blandt jøderne.“ Der opstod uro blandt tilhørerne, da Kunde med et skuldertræk bekræftede: „Jamen, det gjorde der da også!“

Anderledes end Kunde indrømmede den anklagede Hermann Heinrich (53) fra Rensborg, at han „alt efter behov“ havde været inde i ghettoen. Som SS-„Ober-scharführer“ og kriminalassistent var han som Kunde over for den tyske sikkerhedskommandør i Krakow ansvarlig for sikkerheden i Krakow med hensyn til jødeproblemer.

Han erklærede, at han havde medvirket ved de såkaldte selektioner, hvor repræsentanter for de tyske besættelsesmyndigheder udsøgte de jøder, der skulle sendes til koncentrationslejrene og dermed til gaskamrene. Derimod afviste han sigtelserne for barnemord med påstanden: „Det er kun rædselshistorier!“

25/4.

EUTANASI-RETSSAG PÅBEGYNDT I FRANKFURT

FRANKFURT: Fire tidligere højtstående nazister blev i dag stillet for en domstol i Frankfurt, anklaget for meddelagtighed i mord på 90.000 åndssvage eller sindssyge personer.

De fire mænd, den 64-årige Gerhard Bohne, den 56-årige Dietrich Aller, den 62-årige Reinhold Vorberg og den 64-årige Gustav Kaufmann deltog i Hitlers „eutanasi“-program, der havde til formål at dræbe hundredtusinder af åndssvage eller sindssyge.

Bohne var rådgiver i Hitlers personlige råd og menes at have været hjernen bag eutanasi-programmet. Aller var chef for den „ko-operative ambulancetjeneste“, der bragte folk til eutanasi-hospitalernes gaskamre. Vorberg var også en af topmændene i programmet, mens Kaufmann var økonomisk rådgiver.

Retssagen ventes at ville vare mindst ni måneder, og der er indkaldt 230.

25/4.

HUKOMMELSEN SVIGTER

KIEL: — Jeg har skudt efter flasker, men aldrig efter mennesker, sagde den 55-årige tidligere SS-„Hauptscharführer“ Franz-Josef Müller i går i nævningedomstolen i Kiel, hvor man afsluttede den første del af NS-processen mod de tre tidligere SS-„Hauptscharführer“ Kunde, Heinrich og Müller.

Ligesom Kunde og Heinrich nægtede Müller sig skyldig i de anklager, der er rettet mod ham. Han skal have foretaget 150 „selvstændige handlinger“, men sagde, at det kunne han ikke huske noget om nu 20 år efter. Ved et tidligere forhør har han dog sagt, at han svagt kunne erindre, at han også havde skudt. I går vidste han bestemt, at det ikke var tilfældet.

Under retsforhandlingen blev det spørgsmål rejst, om Müller i 1943 havde slået med en ridepisk på de jøder, der sad i lejren.

Müller mente ikke, at der havde været tale derom, selv om han tidligere har sagt, at det havde været en nødvendighed. Müller nægtede ligeledes, at han i september 1943 skulle have pudset sin hund på et jødisk barn. Så vidt han kunne huske, havde hans hund ikke bidt nogen i lejren. — Processen fortsættes i morgen.

2/5.

BRASILIE OG UDLEVERINGEN AF NAZISTISK KRIGS- FORBRYDER

BRASILIA: Vidner i sagen om udleveringen af Franz Paul Stangl, der anklages for at have 700.000 jøders død på sin samvittighed, har fået garanteret deres sikkerhed, oplyste det brasilianske udenrigsministerium fredag i Brasilia.

Vidnerne, der bor i Rio de Janeiro-området, er blevet truet i forbindelse med sagen, oplystes det.

Stangl, der blev arresteret i Sao Paolo for to måneder siden, kræves udleveret af såvel Østrig, Polen som Vesttyskland. Østrig vil føre sag mod ham, fordi han er østrigsk statsborger, Vesttyskland, fordi forbrydelserne blev udført i områder, der på det pågældende tidspunkt var besat af tyskerne, og Polen fordi de koncentrationslejre, Stangl arbejdede i, lå i Polen.

Stangl har fornylig under et retsmøde i Brasilia nægtet at have givet ordre til at dræbe nogen.

6/5.

TIDLIGERE SD-MAND ANHOLDT I MÜNCHEN

MÜNCHEN: Politiet i München har arresteret en tidligere nazistisk sikkerheds-officer, der er eftersøgt i Østrig for meddelagtighed i mord på 3.000 jøder, meddeltes det i går.

Herbert Mayer-Andorfer, der er østriger af fødsel, hævdes at have været kaptajn i nazisternes sikkerhedspoliti i Beograd i Jugoslavien og at have deltaget i mord på jøder i nærheden af Beograd.

Mayer-Andorfer arbejdede ved sin arrestation som kurér for et rejsebureau i Hannover. Han vil blive sendt til Wien og stillet for retten der.

13/5.

MARTIN BORMANN FANGET?

BONN: Martin Bormann, manden, som Adolf Hitler i sit testamente kaldte „min mest trofaste partifælle“, er muligvis omsider fanget. Et af efterkrigstidens store mysterier vil være løst, hvis det virkelig viser sig, at den mand, der natten til i går blev anholdt i den mellemamerikanske stat Guatemala, er den eftersøgte nr. 1 på listen over eftersøgte krigsforbrydere. Martin Bormann beskrives af eksperter i nazitidens historie som en stræber af rang. Til det sidste holdt han sig ved Hitlers side, idet han håbede på, at hans fører og ideal ville udnævne ham til sin arvtager — herre over Det tredje Rige, hvis rygende ruiner han så overalt omkring sig.

20/5.

JØDISK VIDNE

KIEL: „Det bedste var slet ikke at møde disse herrer,“ sagde den 61-årige købmand J. Wolf fra Aachen, da han i går afgav vidnesbyrd i processen mod de tre tidligere SS-officerer, der ved Kiels næv-

ningeting står anklaget for deltagelse i masseudryddelse af jøder. Wolf var i 1941 kommet til Krakow i Polen, og kort efter blev han, hans hustru og to børn som alle jøder tvunget til at tage ophold i den af nazisterne oprettede ghetto.

De to anklagede Wilhelm Kunde og Hermann Heinrich havde Wolf kun set tre-fire gange, men det skyldtes kun, at Wolf så vidt muligt havde holdt sig skjult. Han overlevede „udflytningen“ fra ghettoen, fordi han var arbejdsudygtig og således undgik at blive sendt til gaskamret. Hans hustru derimod blev myrdet i 1943 som gidsel, efter at en jødisk chauffør var flygtet. Også begge børn blev dræbt.

Wolf kunne i retten skildre enkeltheder fra flere enkelt- og massehenrettelser i de lejre, han opholdt sig i. Han modsagde herunder den anklagede Franz-Josef Müllers påstand om, at denne aldrig havde været i lejren Plaszow ved Krakow. Wolf kunne tydeligt erindre at have set Müller ved en appel i lejren. I Plaszow-lejren var det efter vidnets udsagn „gæet mest vildt til“.

Den spændte situation i det nære Østen vil muligvis medføre, at man ikke i denne omgang kan afslutte sagen mod de tre anklagede: Mange vidner fra Israel har meddelt retten, at de ikke kan komme!

24/5.

TRE EUTANASI-LÆGER FRIKENDT

FRANKFURT: Efter næsten otte måneders behandling ved nævningetinget i Frankfurt sluttede i går den første eutanasi-proces med frifindelse af samtlige tre anklagede! Det drejer sig om de tidligere assistentlæger dr. Ullrich, dr. Bunke og dr. Endrueit, der virkede på de af nationalsocialisterne oprettede drabsanstalter Brandenburg, ved Havel, Bernburg ved Saale og Sonnenstein i Sachsen. Anklagemyndighedens repræsentant havde krævet mellem fire og otte års tugthus, men de tre læger kunne forlade retssalen som fri mænd.

Lægerne har ikke bestridt, at de som „unge, endnu ikke fuldt uddannede“ medicinere havde medvirket til massedrab på sindssyge og åndssvage inden for rammen af Hitlers forbryderiske eutanasi-program i de første krigsår.

De anførte imidlertid til deres undskyldning, at de som „vildledte idealister“ ikke kunne se sig belastet med nogen skyldfølelse i dag. Nu kunne de se, at eutanasiens havde været en forbrydelse, men dengang havde de betragtet aktionen som lovlig.

I domsgrundene hed det, at de anklagede objektivt måtte stemples som „medhjælpere til massedrab“, men at de måtte frikendes af subjektive grunde. Det havde ikke været muligt at påvise dem bevidst om det ulovlige i deres handlinger.